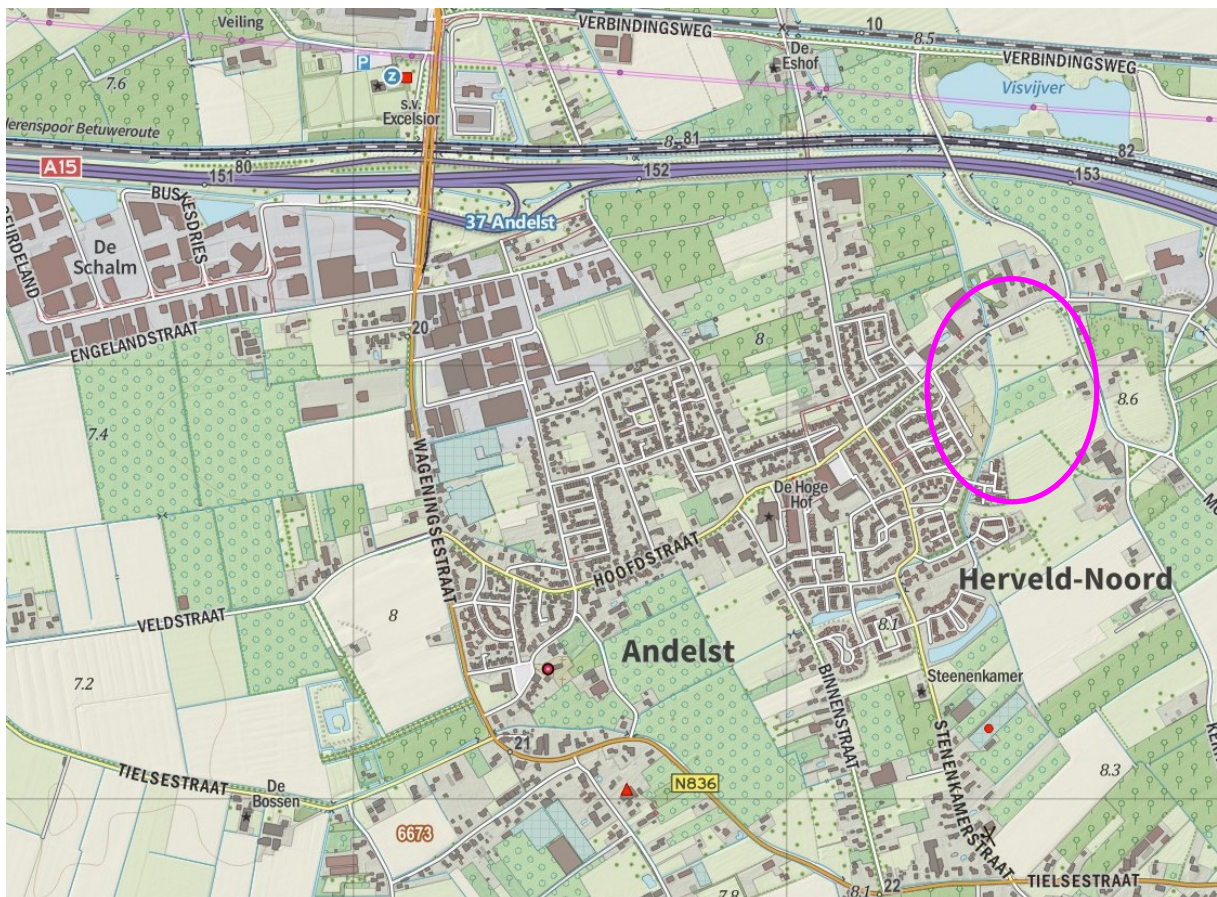

Quickscan natuuronderzoek Ontwikkeling Herveld –Noord een actualisatie.

Quickscan natuuronderzoek Ontwikkeling Herveld –Noord een actualisatie

Opdrachtgever: ARQUI Bouwmanagement
Blauwe Hof 4318
6602 ZV Wijchen

Status: **Definitief**

Datum: 18 januari 2019

Uitvoering: Foreest Groen Consult
Van Pallandtlaan 10
6998 AW Laag-Keppel
T 0314 642221
F 0314 380332
E-mail info@foreestgroenconsult.nl
[Http://www.foreestgroenconsult.nl](http://www.foreestgroenconsult.nl)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Beschrijving van het plangebied.....	5
2.1	Beschrijving onderzoek	6
2.2	Natura 2000.....	7
2.3	Gelders Natuur Netwerk.....	7
3	Resultaten	8
3.1	Flora	8
3.2	Zoogdieren.....	9
3.3	Amfibieën.....	9
3.4	Reptielen.....	9
3.5	Ongewervelden	9
3.6	Broedvogels	9
3.7	Vissen	10
3.8	Vleermuizen.....	10
3.8.1	Gebouwen	10
3.8.2	Bomen	10
4	Conclusie.....	11
4.1	Flora	11
4.2	Zoogdieren.....	11
4.3	Amfibieën.....	12
4.4	Reptielen.....	12
4.5	Ongewervelden	13
4.5.1	Vlinders	13
4.5.2	Libellen.....	13
4.5.3	Overige ongewervelden	13
4.6	Broedvogels	13
4.7	Vissen	14
4.8	Vleermuizen.....	16
4.9	Samenvatting	17
4.10	Natura 2000.....	17
4.11	Gelders Natuur Netwerk.....	17
5	Advies.....	18
5.1	Intrinsieke waarde	18
	Bijlage 1: Foto impressie plangebied	19
	Bijlage 2: Gegevens NDFF.....	23
	Bijlage 3: Rapportage Blom Ecologie	24

1 Inleiding

In opdracht van Arqui bouwmanagement is op woensdag 25 juli 2018 een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd op de toekomstige locatie voor de bouw van 59 woningen. De locatie ligt tussen de Hoofdstraat in het noorden en de Kleefsekamp in het zuiden en grenst aan de bebouwde kom van Herveld –Noord. In aanvulling hierop is op woensdag 16 januari 2019 een aangrenzend perceel toegevoegd. Dit perceel bleek in de eerdere onderzoeken niet te zijn beoordeeld. De gegevens van dit perceel zijn toegevoegd aan die van het onderzoek op 25 juli 2018.

Dit onderzoek betreft een actualisatie van een eerder door Blom Ecologie uitgevoerd oriënterend onderzoek: "Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna t.b.v. ontwikkeling Herveld Noord, 13 juli 2016 Kenmerk BE/2016/187/r

Dit onderzoek uit 2016 verliest bijna haar geldigheid waardoor besloten is om voor de vaststelling van het bestemmingsplan een actualisatie te laten uitvoeren. Dit eerdere onderzoek is opgenomen in bijlage 3.

Een Quick-scan is een eerste opname die inzicht geeft in de eventuele aanwezigheid van beschermde dier- en plantensoorten. De Quick-scan bestaat uit een veldbezoek en wordt aangevuld met gegevens uit openbaar toegankelijke bronnen als verspreidingsatlassen en waarneming sites. Op basis van de resultaten kan nader aanvullend onderzoek naar een of meerdere soorten noodzakelijk zijn.

Het onderzoek en de rapportage zijn uitgevoerd door ir. M.W.P. Ariëns werkzaam bij Foreest Groen Consult.

2 Beschrijving van het plangebied.

Het plangebied bestaat uit vier extensief beheerde weiden en een oude vervallen boomgaard. In de meest noordelijke weide grenzend aan de Hoofdstraat staan enkele oude vrijwel dode hoogstam fruitbomen. Zuidelijk van deze weide ligt de vervallen met braam overwoekerde boomgaard met voornamelijk appels. Zuidelijk van deze boomgaard ligt een volgende weide met daarin een korte doorgeschoten haag van populier. Deze drie delen worden door de Herveldse Leigraaf gescheiden van de derde extensieve weide tegen de bebouwde kom van Herveld aan. In deze weide is een kleine vervallen schuur van betonelementen aanwezig. Aan de oostzijde ligt een met schapen begraasd weiland met een drietal oude fruitbomen dat wordt begrensd door een watervoerende sloot langs de Kerkstraat. Dit deel is op 16 januari 2019 bezocht.

De Herveldse Leigraaf betreft volgens de legger van het waterschap Rivierenland een A watergang. Aan deze watergang zijn nog enkele kavelsloten verbonden. Het betreft een C watergang langs het kerkhof en een B watergang ten noorden van de Kleefsekamp. Deze B watergang vormt tevens de grens van het plangebied. De watergang langs de Kerkstraat en Hoofdstraat is gecategoriseerd als een C watergang. Tenslotte is er nog een niet gecategoriseerde sloot tussen een van de weiden en de vervallen boomgaard.

De Herveldse leigraaf is watervoerend en intensief begroeid met waterpest, hoornblad. Plaatselijk is het wateroppervlak bedekt met klein kroos. De C watergang langs het kerkhof staat droog maar is begroeid met onder andere lisdodde en gele lis. Deze sloot is waarschijnlijk door de droogte drooggefallen maar voert in normale jaren gewoon water. De B watergang die de zuidelijke grens vormt van het plangebied voert nog wel water. Deze watergang is dieper want hierin groeit onder andere pijlkruid. De C watergang langs de Kerkstraat en de Hoofdstraat staat vol met water. Het deel langs de Kerkstraat is diep en het jaarrond watervoerend. Het deel langs de hoofdstraat staat waarschijnlijk grote delen van het jaar droog. De niet gekwalificeerde kavelssloot staat droog.

Afbeelding 1: Ligging van het plangebied, het plangebied is met een rode lijn omcirkeld (onderzoek 25 juli 2018) blauwe lijn onderzoek 16 januari 2019. (bron: http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_kernkwaliteiten)

2.1 Beschrijving onderzoek

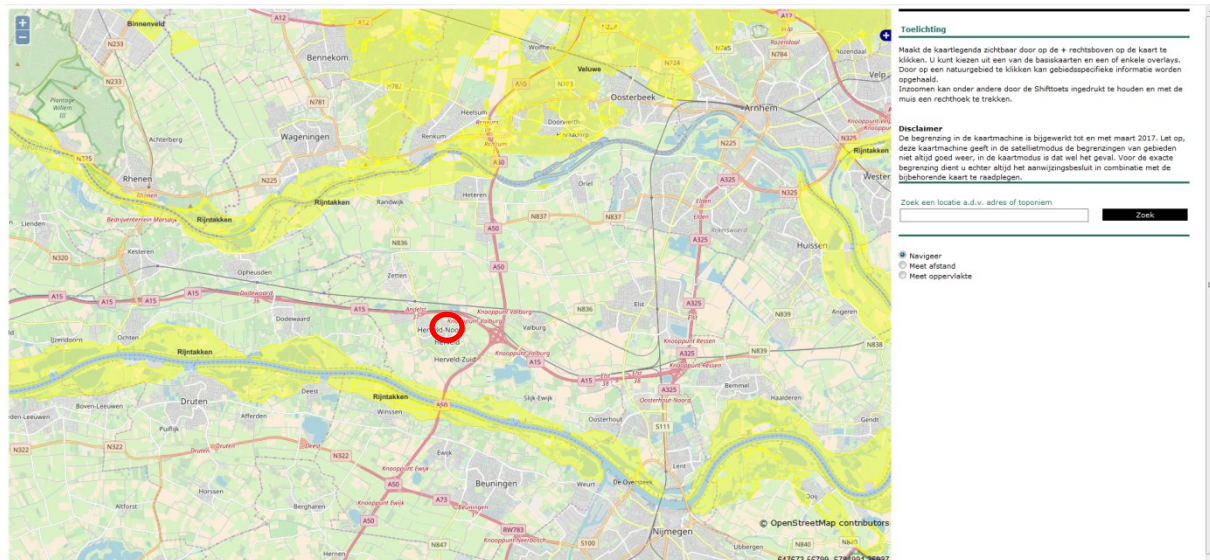
Weersgesteldheid:

Datum: 25 juli 2018
 Temperatuur: 26 °C
 Windkracht: 1-2 Bft
 Omschrijving: Half bewolkte warme dag.

Datum: 16 januari 2019
 Temperatuur: 7 °C
 Windkracht: 2- 3 Bft
 Omschrijving: Bewolkte dag.

2.2 Natura 2000

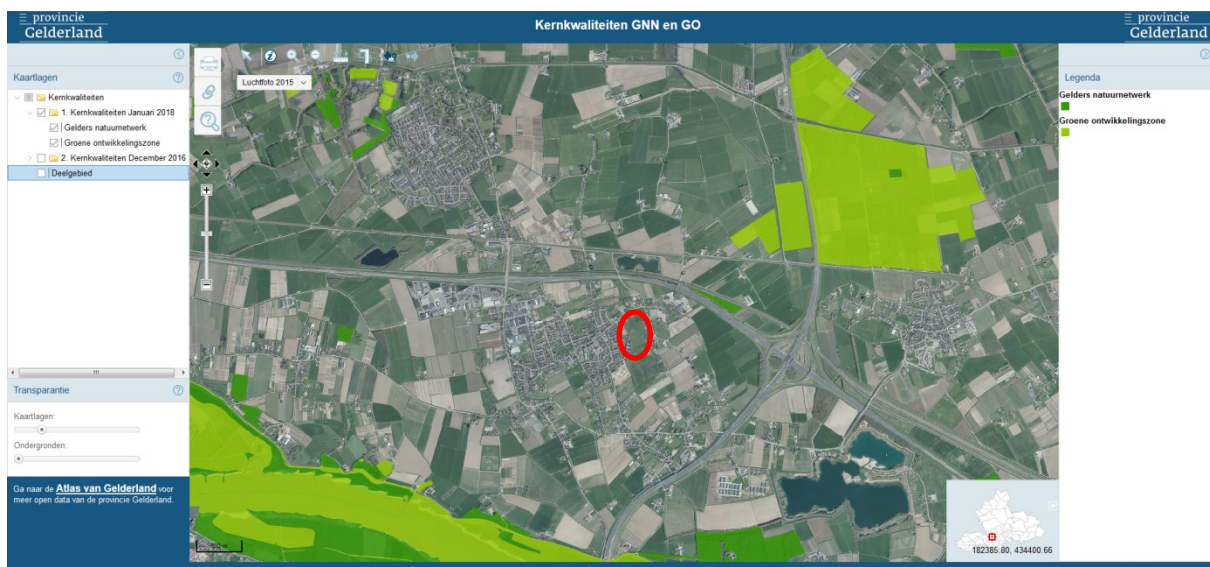
Het plangebied ligt niet in een Natura 2000 gebied. Natura 2000 gebieden liggen op relatief korte afstand tot het gebied. Het Natura 2000 gebied Rijntakken ligt zowel ten noorden (Neder-Rijn) als ten zuiden van de plantlocatie (Waal). De waal ligt met 2200 m1 het meest dicht bij. Ten noorden van de Neder-Rijn (5000 m1) ligt nog het Natura 2000 gebied Veluwe.

Afbeelding 3: Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000, het plangebied is met een rode lijn omcirkeld. (bron: <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>)

2.3 Gelders Natuur Netwerk

Het plangebied ligt niet in de GN of GO gebieden van de GNN. Onderdelen van deze gebieden liggen op enige afstand tot de planlocatie.

Afbeelding 3: Ligging van het plangebied ten opzichte van de GNN, het plangebied is met een rode lijn omcirkeld. (bron: http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_kernkwaliteiten)

3 Resultaten

3.1 Flora

Op het perceel zijn de volgende plantensoorten aangetroffen:

- ☐ Akkerdistel
- ☐ Akkerkool
- ☐ Bitterzoet
- ☐ Boswilg
- ☐ Braam
- ☐ Dauwbraam
- ☐ Echte valeriaan
- ☐ Engels raaigras
- ☐ Fluitekruid
- ☐ Geel nagelkruid
- ☐ Gele lis
- ☐ Gewone es
- ☐ Gewone melkdistel
- ☐ Glanshaver
- ☐ Groot kaarsjeskruid
- ☐ Groote brandnetel
- ☐ Grote berenklaauw
- ☐ Grote klis
- ☐ Grote wederik
- ☐ Haagwinde
- ☐ Harig wilgenroosje
- ☐ Heermoes
- ☐ Hondstroos
- ☐ Jacobskruid
- ☐ Kattestaart
- ☐ Klein kroos
- ☐ Kropaar
- ☐ Kweek
- ☐ Liesgras
- ☐ Liguster
- ☐ Linde
- ☐ Lisdodde
- ☐ Madelief
- ☐ Melde
- ☐ Paardenbloem
- ☐ Pijlkruid
- ☐ Ridderzuring
- ☐ Riet
- ☐ Rietgras
- ☐ Rode klaver
- ☐ Ruwe berk
- ☐ Scherpe boterbloem
- ☐ Smalle weegbree
- ☐ Smeerwortel
- ☐ Speenkruid

- ☐ Speerdistel
- ☐ Varkensgras
- ☐ Veenwortel
- ☐ Vijfvingerblad
- ☐ Walnoot
- ☐ Waterpest
- ☐ Wilde peen
- ☐ Witte dovenetel
- ☐ Witte klaver

3.2 Zoogdieren

Op het perceel zijn de volgende zoogdiersoorten aangetroffen:

- ☐ Mol

3.3 Amfibieën

Op het perceel zijn de volgende amfibieën aangetroffen:

- ☐ Bastaard kikker
- ☐ Bruine kikker

3.4 Reptielen

Op het perceel zijn geen reptielen aangetroffen.

3.5 Ongewervelden

Op het perceel zijn de volgende ongewervelden aangetroffen:

- ☐ Aardhommel
- ☐ Bont zandoogje
- ☐ Platbuik
- ☐ Poelslak
- ☐ Posthoornslak
- ☐ Spinnende watertor
- ☐ Stompe moerasslak
- ☐ Zuidelijke glazenmaker
- ☐ Zwanenmossel

3.6 Broedvogels

Op het perceel zijn de volgende broedvogels aangetroffen:

- ☐ Ekster
- ☐ Houtduif
- ☐ Huismus
- ☐ Kauw
- ☐ Kraai
- ☐ Meerkoe
- ☐ Merel
- ☐ Sperwer

- ☐ Spreeuw
- ☐ Vink
- ☐ Wilde eend

3.7 Vissen

Op het perceel zijn de volgende vissen aangetroffen:

- ☐ Stekelbaars

3.8 Vleermuizen

Op het perceel zijn geen vleermuizen aangetroffen.

3.8.1 Gebouwen

De schuur op een van de weiden is van geen belang voor vleermuizen, holle ruimten ontbreken.

3.8.2 Bomen

Enkele van de hoogstam perenbomen zijn vrij recent afgestorven. Bij de controle van 2016 is geen melding gemaakt van deze dode bomen. De bomen zijn nadien afgestorven. Op dit moment zijn deze nog niet geschikt voor vleermuizen als verblijfplaats maar dit kan op korte termijn wijzigen bij het afbreken van takken of het ontstaan van holten. In de overige bomen zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen.

4 Conclusie

4.1 Flora

De aangetroffen vaatplanten zijn allemaal algemene soorten. Soorten die op verruigde soms voedselrijke plaatsen veelvuldig aanwezig zijn. In de verschillende weiden domineren grassen en distels het beeld. Langs de watergang en vooral in de kleinere B en C watergangen is een rijkere over vegetatie aanwezig. Hier groeien naast lisdodden, gele lis, egelskop, grote wederik en pijlkruid. In de Herveldse Leigraaf domineert de waterpest en het grof hoornblad de onderwatervegetatie.

Uit de NDFF verspreidingsgegevens zijn geen beschermde soorten uit de directe omgeving bekend. Op een iets groter afstand (1-5 km) is wel het kluwenklokje (*Campanula glomerata*) aangetroffen. Dit is een typische Natura 2000 soort die langs de rivieren op de oeverwallen voorkomt. Deze groeiplaats omstandigheden worden hier niet aangetroffen.

Op basis van de aangetroffen situatie kan worden uitgesloten dat in het plangebied beschermde vaatplanten aanwezig zijn.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep flora niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4.2 Zoogdieren

Aangetroffen is de niet beschermde mol. Het gebied is geschikt voor een groter aantal zoogdieren zoals: egel, haas, konijn, veldmuis, ree en bruine rat. Dit zijn allemaal soorten die niet beschermd zijn (bruine rat) of waarvoor bij een ruimtelijke ontwikkeling een algemene ontheffing geldt, de overige soorten.

Uit de verspreidingsgegevens blijkt in de omgeving ook de bunzing, wezel, steenmarter, boommarter en bever voor te komen. Voor deze vijf soorten geldt deze algemene ontheffing niet.

De steenmarter zal zeker in dit gebied jagen. Verblijfplaatsen zijn echter niet aangetroffen. Wel zijn er potentiële locaties waar de steenmarter kan verblijven. Zo liggen er onder enkele bomen aan de noordzijde van de planlocatie takkenhopen. Ook de te slopen schuur kan als deze verder instort, of wanneer deze wordt gebruikt voor het opslaan van materialen, door de marter worden gebruikt. Op dit moment is er echter geen sprake van vaste rust- en verblijfplaatsen voor deze soort.

De aanwezigheid van de boommarter kan worden uitgesloten. De planlocatie is voor deze soort ongeschikt door het ontbreken van grote bomen met grote holten die als vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen dienen.

Van de bever zijn geen sporen aangetroffen. De Herveldse Leigraaf is te klein voor deze soort en in de watergang ontbreekt vrijwel alle voedsel voor deze soort. Alleen de wortelstokken van de lisdodde en de knollen van het pijlkruid zouden gegeten kunnen worden. Lisdodde en pijlkruid zijn echter in een beperkt aantal aanwezig. Opgaande houtige gewassen zijn eveneens zeer beperkt aanwezig. De aanwezigheid van de bever kan worden uitgesloten.

De bunzing en de wezel kunnen gebruikmaken van het gebied. Vooral de oude vervallen boomgaard kan een gebied zijn waarin deze beide soorten jagen. Tot 31 december 2018 stonden deze twee soorten op de lijst met soorten waarvoor een ontheffing was bij ruimtelijke

ontwikkelingen. Deze ontheffing is per 1 januari 2019 komen te vervallen. Nader onderzoek moet uitsluiten of de soorten hier aanwezig zijn.

Op groter afstand van het plangebied is de das aanwezig. Bij zowel het terreinbezoek op 25 juli 2018 als bij het bezoek op 16 januari 2019 zijn geen sporen van de das aangetroffen. Nergens zijn wissels, mestpuntjes of haren aan puntdraden gevonden die kunnen wijzen op de aanwezigheid van deze soort.

De Wet natuurbescherming kan voor de soortgroep zoogdieren worden overtreden. Nader onderzoek naar bunzing en wezel is noodzakelijk.

4.3 Amfibieën

Tijdens de veldinspectie zijn bastaardkikkers en enkele bruine kikkers aangetroffen. In de Herveldse Leigraaf zijn eveneens larven van groene (bastaard) kikkers waargenomen. Bruine kikker en bastaardkikker hebben bij een ruimtelijke ontwikkeling een algemene vrijstelling. Uit de verspreidingsgegevens komen alleen de gewone pad en kleine watersalamander naar voren. Ook voor deze beide soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Wordt in een iets ruimere omgeving gekeken dan komen: kamsalamander, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad voor.

De Herveldse loopgraaf bevat vis en in de omgeving zijn vrijwel geen bossen en houtwallen aanwezig. De aanwezigheid van de kamsalamander kan daardoor worden uitgesloten. Voor de rugstreeppad en knoflookpad is de omringende grond te zwaar om zich in te kunnen graven. Daarnaast warmt de Herveldse Leigraaf niet snel genoeg op. De soorten zullen hierdoor niet aanwezig zijn.

De poelkikker is de meest kritische groen kikker. De soort prefereert voedselarm stilstaand water. De Herveldse loopgraaf en de beide B en C watergangen voldoen hier niet aan. De wateren zijn te voedselrijk en de Herveldse Leigraaf staat niet stil maar wordt bemalen. De poelkikker zal hierdoor niet in het plangebied aanwezig zijn.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep amfibieën niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4.4 Reptielen

Het plangebied is niet geschikt voor reptielen. De vegetatie is te weelderig en heeft niet de afwisselende structuur van kort, lang, begroeid en onbegroeide delen die reptielen nodig hebben. Waarnemingen uit de directe omgeving zijn dan ook niet bekend.

In de iets ruimere omgeving zijn de ringslang en de hazelworm aanwezig. De aanwezigheid van de hazelworm kan worden uitgesloten. De ringslang heeft in potentie de mogelijkheid om zich via de Herveldse Leigraaf en de aangrenzende wateren te verplaatsen. Bovendien zijn in de Herveldse Leigraaf prooien (bastaardkikker, bruine kikker) aanwezig. De soort kan incidenteel dit gebied passeren. De oevervegetatie is echter onvoldoende ontwikkeld om de soort een vaste rust- en verblijfplaats te geven. De oevers worden te intensief onderhouden en een plas draszone ontbreekt. Ook na de ontwikkeling van de 59 woningen kan deze soort het gebied blijven passeren. De ontwikkeling heeft daardoor geen invloed op deze soort.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep reptielen niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4.5 Ongewervelden

4.5.1 Vlinders

Voor beschermde vlinders ontbreken geschikte waard en voedselplanten. De vele brandnetels zijn voor een groot aantal algemene vlindersoorten van belang als voedselplant maar voor deze soorten zijn niet beschermd.

4.5.2 Libellen

De Herveldse Leigraaf en de aangrenzende B en C watergangen bieden aan libellen een vaste rust- en verblijfplaats. In droge perioden kunnen de larven zich vanuit de B en C watergangen terug trekken in de Leigraaf.

De specifieke omstandigheden voor de beschermde soorten libellen ontbreken in deze watergangen. Alleen algemene en niet beschermde soorten zijn hier te verwachten.

De waarneming van de zuidelijke glazenmaker is een bijzondere. Waarschijnlijk is dit een dwaalgast die vanuit zuid Europa is komen aanvliegen. De soort is niet beschermd.

4.5.3 Overige ongewervelden

Voor andere beschermde ongewervelden ontbreekt een geschikt biotoop. De aangetroffen soorten zijn geen van allen beschermd. Van de beschermde platte schijfhoorn ontbreken waarnemingen in de omgeving en de Herveldse Leigraaf is te voedselrijk voor deze soort.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep ongewervelden niet overtreden. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4.6 Broedvogels

In het plangebied komen een groot aantal vogelsoorten voor. Zowel langs de watergang als in de bomen en op het grasland kunnen broedvogels worden aangetroffen.

De aangetroffen huismus en de sperwer hebben een jaarrond beschermde nest.

Voor de huismus geldt dat ook het functionele leefgebied van deze soort beschermd. In de haag van het kerkhof verbleven ca. 15 huismussen.

De aanwezigheid van nesten in het plangebied kan worden uitgesloten. In het plangebied worden geen gebouwen gesloopt waarin nesten van de huismus aanwezig zijn. De huismussen zullen de weilanden en de bermen langs de watergangen wel gebruiken om te foerageren. Dit is echter een klein deel van het foerageergebied van de huismus en bovendien niet optimaal door het ontbreken van een veilige dekking. Dit is ook de reden dat de huismus in de haag van het kerkhof zijn aangetroffen. De haag is veilig voor hen. De haag blijft bestaan en ook de directe omgeving blijft voor een groot deel onaantast. Bij de ontwikkeling zal tijdelijk een klein deel het gebied mogelijk minder geschikt worden, maar dit leidt niet tot een aantasting van de populatie huismussen. Na de realisatie zal de situatie voor de huismus beter zijn dan nu het geval is. Rond om de woningen komen tuinen en daarmee ook meer veilige dekking in hagen en struiken. De plannen hebben geen gevolgen voor de huismus.

De sperwer is op 16 januari jagend aangetroffen waarbij de vogel uit de vervallen boomgaard weg vloog. De aanwezige bomen in het plangebied zijn nogmaals nagezocht op nesten. Deze

zijn niet aangetroffen. De vervallen boomgaard is door de geringe hoogte van 3,5 tot 4,5 meter niet geschikt als broedlocatie. Uitgesloten is dat bij het ontwikkelen van de plannen een broedlocatie van de sperwer verloren gaat.

De sperwer jaagt op kleine zangvogels. Door het verdwijnen van de oude vervallen boomgaard zal een klein deel van zijn jachtgebied (tijdelijk) verloren gaan. Na het realiseren van de plannen komt er een nieuw jachtgebied bij. Het gebied wordt bebouwd maar rondom de bebouwing komt opnieuw beplanting te staan. Op het moment dat zich hier weer kleine zangvogels gaan vestigen zal de sperwer het gebied weer als jacht terrein gaan gebruiken. De gunstige staat van instandhouding voor de plaatselijke populatie komt door de ontwikkeling van de plannen niet onder druk te staan.

Op zowel 25 juli 2018 als bij het terreinbezoek van 16 januari 2019 is gelet op sporen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van uilen. Nergens zijn deze sporen aangetroffen. Niet op de aanwezige afrasteringspalen van de weiden als in en onder de bomen. Nergens zijn braakballen of kalksporen aangetroffen. Grote delen van het terrein zijn te zeer verruigd voor de steenuil om te kunnen jagen. In het gebied zijn ook geen geschikte nestplaatsen aanwezig. De aanwezigheid van een territoriale uil kan hierdoor worden uitgesloten.

Zolang de beplantingen buiten het broedseizoen worden gerooid hebben de werkzaamheden geen gevolgen voor de overige broedvogels. Dit geldt ook voor het verleggen en vergraven van de bestaande Herveldse Leigraaf. Ook dit zal buiten het broedseizoen moeten plaats vinden als er tenminste watervogels aan het broeden zijn. Broeden er geen watervogels en zijn er ook geen veldbroeders als bijvoorbeeld fazant of patrijs aan het broeden dan kan het werk ook in het broedseizoen worden uitgevoerd. Hiervoor is dan wel controle vooraf nodig.

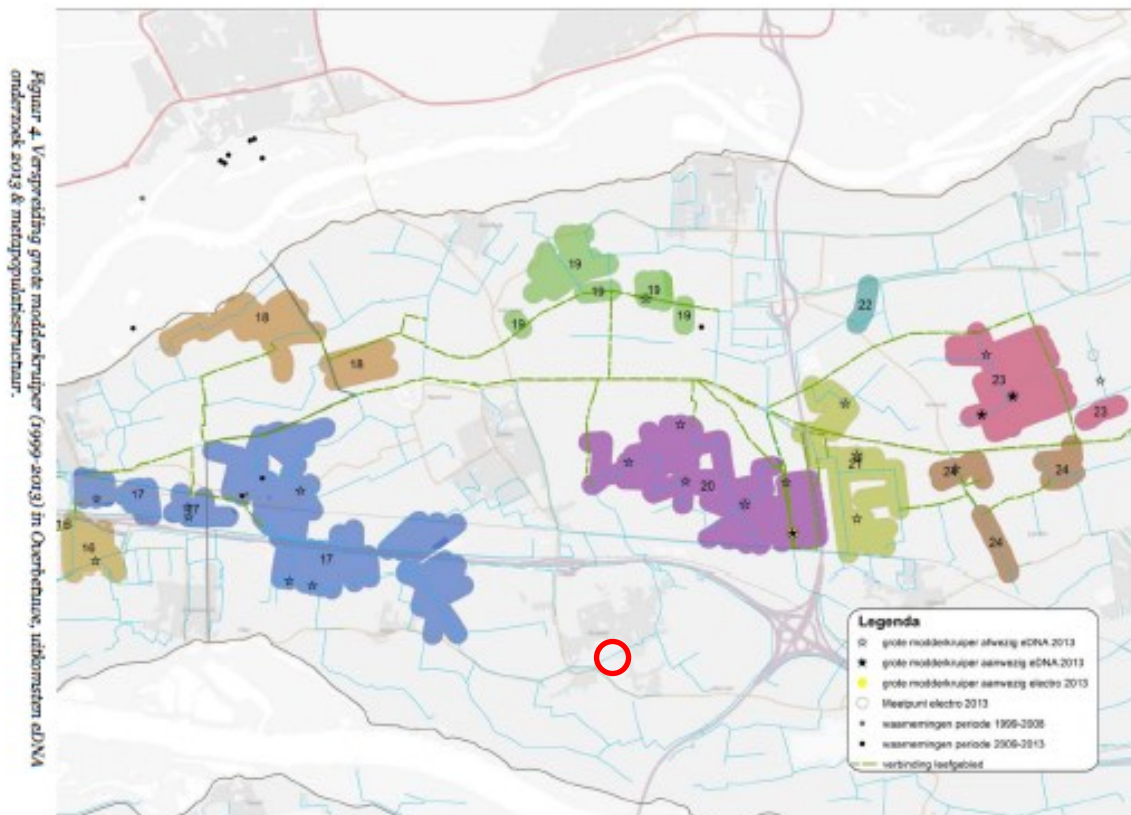
De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep broedvogels niet overtreden bij het rooien van beplantingen en vergraven van de Leigraaf buiten het broedseizoen. Nader onderzoek is onder deze conditie niet noodzakelijk.

4.7 Vissen

In de Herveldse Leigraaf zit vis In de watergang zijn vele stekelbaarzen aanwezig. Uit de vissenatlas Gelderland blijkt dat in de onmiddellijke omgeving van Herveld-Noord en de Herveldse Leigraaf vele soorten vis aanwezig zijn waarvan alleen de grote modderkruiper een beschermde soort is. De NDFF geeft aan dat deze binnen 1 kilometer van het plangebied de grote modderkruiper aanwezig is. In 2013 en 2016 heeft het waterschap Rivierenland een onderzoek laten uitvoeren door RAVON naar de verspreiding van de grote modderkruiper in haar gebied. Herveld-Noord ligt in het verspreidingsgebied Over Betuwe. "*Stichting RAVON, Verspreidingsonderzoek grote modderkruiper Waterschap Rivierenland 2013 en 2016 Actualisatie verspreiding en strategie instandhouding, Rapportnummer: 2016.081 Datum uitgave: 20-01-2017*"

Het gebied van Herveld Noord met de Herveldse Leigraaf is niet onderzocht. Wel zijn op twee locaties even ten westen en ten noorden van de planlocatie grote modderkruipers aanwezig. Afbeelding 4 toont deze locaties ten opzichte van de planlocatie. De planlocatie is met een rode cirkel aangegeven.

De Herveldse Leigraaf staat in verbinding met beide gebieden waar een populatie van de grote modderkruiper aanwezig is. Iets verderop ligt nog een derde gebied waar de soort aanwezig is.

Afbeelding 4: populaties grote modderkruiper in de omgeving van de planlocatie. De planlocatie ligt in de rode cirkel. De blauwe(17), paarse(20) en roze(23) arcering zijn de gebieden waar de grote modderkruiper bewezen voorkomt. (bron: Stichting RAVON, *Verspreidingsonderzoek grote modderkruiper Waterschap Rivierenland 2013 en 2016 Actualisatie verspreiding en strategie instandhouding, Rapportnummer: 2016.081, pagina 21*)

De B sloot ten noorden van de Kleefsekamp voldoet aan de habitateisen van de grote Modderkruiper. De Herveldse Leigraaf met de waterpest en het hoornblad kan ook door de soort worden gebruikt. In ieder geval als verbinding tussen deelpopulaties en in tijden dat de omstandigheden in de B watergang onvoldoende zijn (droogte en vorst).

Het kan dus niet worden uitgesloten dat de soort in het plangebied aanwezig is.

Het kennisdocument Grote modderkruiper (pagina 15) schrijft voor dat indien de soort binnen 3 kilometer is vastgesteld, de sloten met elkaar in verbinding staan en dat de soort de afgelopen drie jaar met zekerheid is vastgesteld dat nader onderzoek noodzakelijk is. Dit is voor deze planlocatie de situatie.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep vissen mogelijk voor de soort grote modderkruiper overtreden. Nader onderzoek is noodzakelijk.

4.8 Vleermuizen

In het gebied zijn geen gebouwen of bomen aanwezig die geschikt zijn als mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep vleermuizen wat betreft een verblijfplaats niet overtreden. Nader onderzoek is op dit onderdeel niet noodzakelijk.

Vleermuizen kunnen wel in het gebied foerageren en de Herveldse Leigraaf kan gebruikt worden als vliegroute.

Foerageergebieden zijn uitsluitend beschermd als deze een essentieel onderdeel uitmaken van vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit is slechts in een beperkt aantal situaties het geval. Uit de verspreidingsgegevens blijkt dat de gewone grootoorvleermuis in de onmiddellijke nabijheid van de planlocatie aanwezig is. Bij deze soort bestaat er vrijwel altijd een belangrijke relatie tussen verblijfplaats en jachtterrein. De soort jaagt binnen 3 kilometer van de verblijfplaats. De soort jaagt langs beplantingswanden onder bomen en bossen in een kleinschalig landschap. De planlocatie voldoet hier niet aan. De planlocatie is grootschalig met verspreid enkele beplantingselementen. De oude boomgaard is niet geschikt om in te jagen de bomen zijn laag en volledig overwoekerd door braam waardoor er geen ruimte meer is tussen en onder de bomen om te kunnen vliegen. De weilanden zijn te open van structuur.

De watervleermuis jaagt boven sloten als bijvoorbeeld de Herveldse Leigraaf maar dan wel tot op 10 kilometer afstand. De soort jaagt bij windstil weer ook boven land. De planlocatie zal als er watervleermuizen worden aangetroffen slechts een klein deel van het jachtgebied vormen. Bij het vergraven verliest deze soort dan mogelijk een klein deel van het gebied maar dit is tijdelijk van aard. De planlocatie is hierdoor voor deze soort geen essentieel onderdeel van een foerageergebied.

Voor de andere soorten (gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis) zijn de jachtgebieden veel meer divers. Het plangebied zal hier mogelijk slechts een klein deel van uitmaken. Hiermee is er dus geen essentiële relatie tussen de aanwezige soorten en een eventueel foerageergebied op de planlocatie.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep vleermuizen wat betreft een foerageergebied niet overtreden. Nader onderzoek is op dit onderdeel niet noodzakelijk.

De Herveldse Leigraaf kan wel als vliegroute worden gebruikt. De lijnvormige structuur, die bovendien niet is verlicht, kan door de vleermuizen worden gebruikt om zich te oriënteren. Een verlegging van de Herveldse Leigraaf en de bouw van de woonwijk kan deze eventuele route tijdelijk of permanent aantasten.

De Wet natuurbescherming wordt voor de soortgroep vleermuizen wat betreft een vliegroute mogelijk overtreden. Nader onderzoek is op dit onderdeel noodzakelijk.

4.9 Samenvatting

Onderdeel	Overtreding Wet natuurbescherming	Nader onderzoek	Periode	Mitigatie
Flora	Nee	Nee		
Zoogdieren	Ja, mogelijk	Ja, naar bunzing en wezel	maart-augustus	
Amfibieën	Nee	Nee		
Reptielen	Nee	Nee		
Ongewervelden	Nee	Nee		
Broedvogels	Ja, bij werken in de broedperiode	Ja, bij werken in de broedperiode	Grofweg 15 maart – 15 juli ook buiten deze data zijn broedende vogels aan te treffen.	Werken buiten de broedperiode
Vissen	Ja, mogelijk	Ja, naar aanwezigheid grote modderkruiper	Afhankelijk van gekozen methode. In ieder geval maart - juni en oktober - november	
Vleermuizen	ja, mogelijk	Ja, naar vliegroute	1 keer najaar 1 keer kraamtijd conform vleermuisprotocol 2017	

4.10 Natura 2000

Het plangebied ligt buiten de Natura 2000 gebieden en op ruime afstand tot deze gebieden. Van een externe werking zal waarschijnlijk geen sprake zijn. Het bevoegde gezag kan echter een beoordeling van de externe werking verlangen.

4.11 Gelders Natuur Netwerk

Het plangebied ligt buiten de GNN en GO zones. De kernkwaliteiten zijn niet van toepassing op dit gebied.

5 Advies

5.1 Intrinsieke waarde

Onder de Wet natuurbescherming wordt elk in het wild levende dier of inheemse plant beschermd. Ook diersoorten of diergroepen, die niet in de lijsten van Wet natuurbescherming voorkomen, bezitten deze bescherming. Voorwaarde is wel dat het inheemse dieren betreft. Dit is de intrinsieke waarde van het dier of de plant.

Het is daarom aan te bevelen om direct voorafgaande aan de werkzaamheden het plangebied en de omgeving te controleren op de aanwezigheid van dieren. Worden dieren aangetroffen moeten deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen. Ook tijdens de werkzaamheden dient met de aanwezigheid van dieren rekening te worden gehouden. Treft men een dier aan dan moet deze de kans krijgen om zich in veiligheid te brengen, of moet het dier in veiligheid gebracht worden. Worden onverhoopt beschermde diersoorten aangetroffen dan moeten de werkzaamheden worden gestaakt en een passende oplossing worden gezocht.

Bijlage 1: Foto impressie plangebied

Foto 1: Noordzijde van het plangebied gezien vanaf de Hoofdstraat. Voor de schapenweide ligt een klein braakliggend terrein. Links op de foto enkele kleine bomen met daaronder opgeslagen takhout. Dit is een potentiële verblijfplaats voor de steenmarter.

Foto 2: de Herveldse Leigraaf aan de zijde van de Hoofdstraat. Foto 1 is links van deze foto genomen. De Leigraaf is recentelijk geschoond. Op de oever ligt slib, en de resten van waterpest en hoornblad. Tussen deze restanten liggen dode poel-, posthoorn- en moeras slakken en enkele zwanenmossels.

Foto 3: Midden rechts op de foto de weide aan de westzijde van de Herveldse Leigraaf. De watergang ligt verscholen tussen het gras. Links op de foto is de meest noordelijke weide met enkele bijna dode hoogstamfruitbomen.

Foto 4: de kavelsloot B watergang nabij de Kleefsekamp aan de zuidzijde van het plangebied. Dit is een mogelijk leefgebied voor de grote modderkruiper waarbij de Herveldse Leigraaf als verbindingszone en refugium tijdens droogte en vorst kan dienen

Foto 5: de nu drooggevalle kavelsloot (C watergang) naast het kerkhof. De vegetatie wijst erop dat de watergang normaliter enig water bevat. Door de extreme droogte is de sloot nu echter drooggevalle. Rechts op de foto de weide ten westen van de Herveldse Leigraaf.

Foto 6: de oude en volledig overwoekerde boomgaard aan de oostzijde van de Leigraaf. Op de voorgrond een lisdodde in de kavelsloot naast het kerkhof.

Foto 7: de Herveldse leigraaf gezien vanaf de kavelsloot bij het kerkhof. De Leigraaf is hier vol gegroeid met waterpest en hoornblad en oppervlakkig ligt veel klein kroos. De stroomdraad is vrij van kroos. De woningen staan aan op de Kleefsekamp.

Foto 8: de Herveldse Leigraaf in tegenovergestelde richting van af hetzelfde standpunt als foto 7. Op de foto zijn de rij populieren in een van de drie weiden en de oude vervallen boomgaard zichtbaar. De schapenhouder heeft een veilige verbinding gemaakt voor zijn dieren over de watergang.

Foto 9: waterpest en hoornblad op de bodem van de watergang. In de cirkel is nog juist een zwanenmossel zichtbaar.

Foto 10: bastaardkikker langs de waterlijn.

Toevoeging 16 januari 2019

Foto 11: watergang tussen Kerkstraat en plangebied. Het plangebied ligt rechts op de foto.

Foto 12: noordelijk deel van het weiland parallel aan de Hoofdstraat.

Foto 13: droge kavelsloot tussen vervallen boomgaard (links) en het weiland. Op de achtergrond de bebouwing van Herveld-Noord.

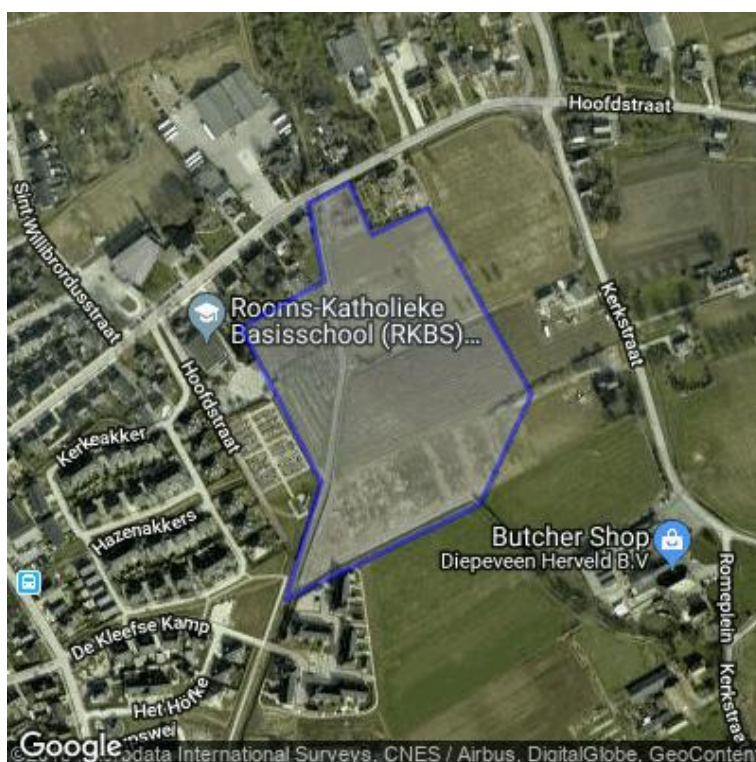
Foto 14: twee oude fruitbomen in het weiland de foto is genomen vanaf de zuidrand in noord oostelijke richting. De woningen staan langs de Kerkstraat.

Bijlage 2: Gegevens NDFF

Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de NDFF.

disclaimer De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in een bepaald gebied. Het systeem is in opbouw, nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

Copyright vermelden bij verwijzen of citeren naar deze levering: '© NDFF - quickscanhulp.nl 25-07-2018 11:39:31'

Op de volgende pagina's vindt u de lijst met soorten en afstanden ten opzichte van het plangebied dat deze soorten zijn waargenomen. Een toelichting op deze lijst is te vinden op: www.quickscanhulp.nl.

Mocht u vragen hebben dan kunt u contact opnemen met de Helpdesk van Het Natuurloket:

e-mail: serviceteamndff@natuurloket.nl

telefoon: 0800 2356333

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Bastaardkikker	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bruine kikker	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Gewone pad	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Kleine watersalamander	Amfibieën	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Grote modderkruiper	Vissen	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Boommarter	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bosmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bunzing	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Egel	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Haas	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Konijn	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Ree	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Steenmarter	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Veldmuis	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Vos	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Wezel	Zoogdieren	wnb-andere soorten	0 - 1 km
Bever	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Watervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Havik	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Huismus	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Roek	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Zwarte Wouw	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Alpenwatersalamander	Amfibieën	wnb-andere soorten	1 - 5 km
grote weerschijnvlinder	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	1 - 5 km
sleedoorpage	Insecten-Dagvlinders	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Hazelworm	Reptielen	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Ringslang	Reptielen	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Grote bosaardbei	Vaatplanten	wnb-andere soorten	1 - 5 km
Grote leeuwenklauw	Vaatplanten	wnb-andere soorten	1 - 5 km

Bijlage 3: Rapportage Blom Ecologie

ARQUI BOUWMANAGEMENT
t.a.v. dhr. ir. M. Leenders
Blauwe Hof 4318
6602 ZV Wijchen

Datum 13 juli 2016
Kenmerk BE/2016/187/r
Uw kenmerk Email d.d. 26 juni 2016
Auteur(s) C.J. Blom

BLOM ECOLOGIE
ADVIES & ONDERZOEK

Kerkstraat 4
4181 AB Waardenburg

t 06-44179899
e info@blomecologie.nl
i www.blomecologie.nl

RegioBank 85.01.07.326
BTW NL1182.37.020.B01
KvK 55488609

Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna t.b.v. ontwikkeling Herveld-Noord

Het Betuwse dorp Herveld bestaat uit twee delen, Herveld-Noord en Herveld-Zuid. Aan de oostzijde van Herveld-Noord zijn Van den Bosch Vastgoed en Quaestor Vastgoed in samenwerking met Arqui Bouwmanagement voornemens om 59 woningen te ontwikkelen. Het plangebied bestaat uit schapenweiden, een boomgaard, een koeienwilde en de Leigraaf. De beoogde ontwikkeling voorziet in de realisatie van twee 'woerden' en maakt de Leigraaf 'ervaarbaar'. Het huidige bestemmingsplan voorziet niet in de beoogde ontwikkeling waardoor deze gewijzigd dient te worden vastgesteld. De ontwikkeling staat planologisch bekend als de 'Tuyn van Limes'

De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Ten behoeve van de ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels voorliggende ecologische quickscan is de (potentiele) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht.

Namens Arqui Bouwmanagement heeft dhr. ir. M. Leenders, Blom Ecologie verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde flora en fauna en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en vigerend beleid. In de voorliggende beoordeling zal indien relevant bij conclusies en aanbevelingen de consequenties ten aanzien van de Wet natuurbescherming (per 1 januari 2017 van kracht) cursief worden benoemd.

Onderzoeksdoel

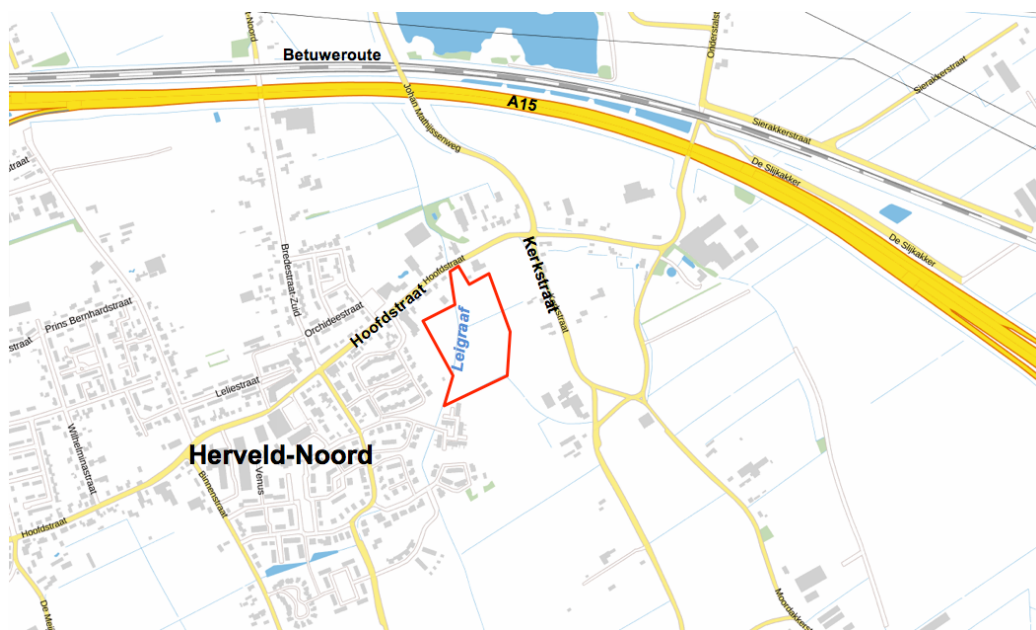
Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Flora- en faunawet, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de werkzaamheden?
- Leiden de werkzaamheden, gelet op de verwachte negatieve effecten, tot overtreding van de Flora- en faunawet en/of vigerend beleid?

Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de oostzijde van Herveld-Noord. Van noord naar zuid bestaat de planlocatie uit een onverhard pad met daarlangs een ezelweide, schapenweides, een appelboomgaard en een koeienweide. De schapenweides zijn omrasterd met gaas, draad en deels hekwerk. In een van de weides staan 4 solitaire hoogstam perenbomen. De boomgaard is circa 10 jaar geleden voor het laatst gesnoeid/onderhouden (pers. med. G. Diepeveen) en is derhalve overwoekerd met gewone braam en grassen. Tussen de schapenweide en de boomgaard is een greppel of slechts zeer beperkt watervoerende sloot gelegen, er is sprake van een sterk verlande situatie. De koeienweide is afgerasterd met stroomdraad, halverwege de weide is een strook van circa 10m populieren aangeplant. Langs de gehele westzijde van het plangebied stroomt de Leigraaf. Een watergang met steile oevers, beperkte waterdiepte en (zeer) voedselrijk water. In bijlage 1 is een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

De planlocatie is gelegen aan de noordoostzijde van Herveld-Noord. De locatie wordt begrensd door de woonwijk, vrijstaande woningen en St. Willibrordschool aan de oostzijde van Herveld-Noord (westen), Hoofdstraat en perceel aan de Hoofdstraat 166 (noordzijde), weide, boomgaard, Kerkstraat en percelen aan de Kerkstraat 3a en 5a (oosten), grasland en slagerij Diepeveen (zuiden). De directe omgeving bestaat uit de kern van Herveld-Noord, (agrarische) bedrijven, plattelandswoningen, akkers en weidepercelen en een plattelandsinfrastructuur. Ten noorden en noordoosten op een afstand van ca. 450m liggen de rijksweg A15 en het spoorwegtraject Betuweroute.

Figuur 1 De rode omlijning weergeeft de ligging van de planlocatie ten noordoosten van Herveld-Noord (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

Funcieverandering en effecten

De beoogde ingrepen betreft het verwijderen van de huidige terreininrichting, bouw van 59 woningen en het verleggen van de Leigraaf (zie figuur 2 voor impressie). Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- verwijderen terreininrichting: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- terrein bouwrijpmaken en realisatie ontsluiting: vergraven, aanbrengen puin, aanleg nutsvoorzieningen;
- bouw 59 woningen: allerlei bouwwerkzaamheden;
- graven nieuwe tracé Leigraaf: graafwerkzaamheden en transport grond.
- revitalisatie terrein en aanleg verharding; allerlei (straat- en hoveniers)werkzaamheden.

Alle thans aanwezige (ecologische) functies van de planlocatie komen geheel of deels te vervallen. Negatieve effecten die op kunnen treden voor beschermde soorten zijn: vernietiging en/of afname van geschikt leefgebied (permanent of tijdelijk) en opzettelijke verstoring (tijdelijk).

Figuur 2 De beoogde inrichting van de planlocatie. Bron: Presentatie locatiestudie d.d. 3 februari 2016, EGBERT VAN DIJK ARCHITECTEN)

Methode

Inventarisatie

De inventarisatie is een oriënterend onderzoek waarbij gedetailleerd een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid van de specifieke potentie voor beschermde flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De quickscan bestaat uit veldbezoek en raadpleging van externe bronnen.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 7 juli 2016. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 8/8 bewolkt, 22° Celsius en windkracht 2-3 (Bft.)

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 wordt de huidige Flora- en faunawet samen met de Boswet en Natuurbeschermingswet vervangen door de Wet natuurbescherming (Wnb). Onder de Wet natuurbescherming vervallen de huidige tabellen 1, 2 en 3 waarin de beschermde soorten zijn opgenomen. Tevens zijn er circa 200 soorten niet langer beschermd en worden enkele bedreigde soorten toegevoegd. De soortenbescherming binnen de Wet natuurbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en andere soorten.

Voor alle beschermde soorten geldt een ontheffingsplicht. Het bevoegd gezag (de provincie) kunnen voor de soorten die zijn opgenomen in het 'beschermingsregime andere soorten' vrijstellingbesluit nemen en hierin onderscheidt maken tussen meer en minder strikt beschermde soorten. Naar verwachting zullen de thans licht beschermde soorten in de Wet natuurbescherming worden opgenomen in het vrijstellingbesluit.

Beoordeling

Op basis van de bureaustudie en veldonderzoek wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de invloedssfeer daarvan is en welke effecten daarop te verwachten zijn. Omdat voor algemeen beschermde soorten per definitie vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen, is specifiek gelet op zwaarder en strikt beschermde soorten (Ff-wet; tabel 2 & 3).

Vaatplanten

Zwaarder beschermde vaatplanten en/of sporen en delen hiervan zijn niet aangetroffen op de planlocatie (Ff-wet; tabel 2 & 3). De planlocatie is onderscheiden in grasland, boomgaard, verlande watergangen en de Leigraaf. De graslanden bestaan hoofdzakelijk uit raaigras met enkele algemene kruidachtige vegetatie (o.a. witte klaver, heermoes, pitrus). In de schapenweide staan 4 solitaire hoogstam perenbomen, tussen de schapenweide en de boomgaard staan een zomereik en kersenboom en in het grasland ten zuiden van de boomgaard is sprake van een populierenboschage (ca. 10m breed en 12-14m hoog). De appelboomgaard is sinds lange tijd niet meer onderhouden en derhalve overwoekerd met grassen, distels en gewone braam. De kavelsloten langs de graslandpercelen zijn beperkt of slechts tijdelijk watervoerend en zijn begroeid met koolzaad, brandnetel, lisdodde, ridderzuring, harig wilgenroosje, heermoes en haagwinde.

De Leigraaf heeft steile soortenarme oevers, in het water zijn eendenkroos, liesgras, waterpest en flab (floating algae beds) aangetroffen. De soorten indiceren een voedselrijk milieu.

Gelet op het landgebruik in de huidige situatie en (recente) verleden is het uitgesloten dat de planlocatie een relevante functie heeft voor beschermde vaatplanten. Met name in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten kan de aanwezigheid hiervan worden uitgesloten.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn, behoudens molshopen en wol van een haas (rammelen) geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren. De locatie is ongeschikt voor grote in het wild levende zoogdieren. Zoogdieren prefereren een leefomgeving waarin voldoende voedsel, rust, voortplantingsmogelijkheden en dergelijke aanwezig zijn. Op de locatie zijn voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten essentiële functies te benoemen.

De (overwoekerde) boomgaard en vegetatierijke oevers van kavelsloten bieden gunstige omstandigheden voor met name kleine grondgebonden zoogdieren zoals: muizen, ratten, marterachtigen, vos en egel. De beoogde ontwikkeling van woningen leidt tot een afname van geschikt leefgebied voor deze soorten. Alle soorten die mogelijk gebruik maken van de planlocatie betreffen echter licht beschermde soorten (Ff-wet, tab. 1). Voor deze soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Een groot gedeelte van de planlocatie is na de herinrichting weer geschikt leefgebied voor een aantal soorten. Tevens is in de directe omgeving voldoende en deels vergelijkbaar habitat waar potentieel aanwezige zoogdieren zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden.

Vleermuizen

Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren, oppervlaktewater en spleten en/of andere structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). In de omgeving is het voorkomen bekend van gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (Limpens et al., 1997).

De beoogde ontwikkeling voorziet in de kap van bomen. Alle grotere bomen (hoogstam perenbomen, kers, zomereik en populieren) zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van geschikte openingen zoals holtes, kieren en schuren. In geen van de bomen zijn potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. Op de planlocatie is een klein houten schuurtje aanwezig. De schuur is niet geïsoleerd (dubbele wanden of ruimte in dak) en er is geen sprake van een stabiel microklimaat. Met name het oppervlaktewater, oevers en de overwoekerde boomgaard zijn geschikt leefgebied voor algemene insecten en derhalve enigszins geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Vleermuizen foerageren opportunistisch waarbij het actuele voedselaanbod bepalend is voor de tijdsduur van foerageren op een bepaalde locatie. De meeste soorten gebruiken een fijnmazig netwerk van ruimtelijke structuren. Het tijdelijk ongeschikt raken van een beperkt deel van het foerageernetwerk heeft geen significante effecten mits het geen belangrijke verbindingroute betreft. De Leigraaf vormt een lineaire ruimtelijke structuur welke geschikt is als vliegroute voor vleermuizen (oriëntatie). Mogelijk kunnen (tijdelijk) foeragerende en passerende vleermuizen worden verstoord als gevolg van bouw- en gebruiksverlichting.

De aanwezigheid van vleermuizen kan worden uitgesloten in de te slopen schuur. Gedurende het verleggen van de Leigraaf dienen vleermuizen hiervan gebruik te kunnen maken als vliegroute. Indien dit niet gewaarborgd kan worden dient te worden uitgesloten dat vleermuizen gebruik maken van de Leigraaf. De ontwikkeling leidt tot een afname van (waarschijnlijk geschikt) foerageergebied. Echter ten opzicht van het gehele jachtgebied betreft dit slechts een klein deel en zullen de effecten tijdelijk zijn. In de nieuwe situatie is de aanplant van groen voorzien waaronder bomenlanen (figuur 2). Ten aanzien van foeragerende en passerende vleermuizen wordt geadviseerd maatregelen te treffen ten aanzien van verlichting. Mits gewerkt wordt zoals aanbevolen kunnen effecten op vleermuizen worden uitgesloten.

Amfibieën en reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn, behoudens ca. 25 groene kikkers, geen amfibieën en reptielen en/of sporen daarvan aangetroffen in het plangebied. In de directe omgeving is de aanwezigheid bekend van: kleine watersalamander, bruine kikker, gewone pad en groene kikker. In het door waarneming.nl gedefinieerde gebied Herveld-Noord zijn geen waarnemingen ingevoerd van amfibieën en reptielen. De aanwezigheid van reptielen is per definitie uitgesloten. In Herveld-Noord is het voorkomen van zwaarder en strikt beschermde amfibieën zoals kamsalamander, rugstreeppad en heikikker niet bekend (telmee.nl, periode 1990-2016).

Amfibieën leven in een terrestrisch (m.n. herfst/winter) en aquatisch (m.n. lente/zomer) habitat. Beide habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan is nauwelijks oppervlaktewater aanwezig. De kavelsloten zijn voor een groot deel dichtbegroeid, beperkt watervoerend en hebben steile oevers. De Leigraaf heeft steile oevers, beperkte watervegetatie en een zeer voedselrijke waterkwaliteit. Dergelijke habitats worden met name door algemene soorten zoals kleine watersalamander, gewone pad, bastaardkikker en meerkikker gebruikt. Tevens is het landhabitat beperkt geschikt als foerageer- en overwinteringsgebied voor amfibieën. De beoogde ontwikkeling leidt mogelijk tot de afname van geschikt leefgebied voor deze soorten. Alle amfibieën die mogelijk gebruik maken van de planlocatie betreffen echter licht beschermde soorten (Ff-wet, tab. 1). Voor deze soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Een groot gedeelte van de planlocatie is na de herinrichting weer geschikt leefgebied. Tevens is in de directe omgeving voldoende en deels vergelijkbaar habitat waar potentieel aanwezige amfibieën zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden.

Vissen

Op de planlocatie is sprake van twee type oppervlaktewateren: sterk verlande en beperkt watervoerende kavelsloten en de gekanaliseerde beek Leigraaf. Volgens de NDFF data is de aanwezigheid van kleine modderkruiper, bittervoorn en grote modderkruiper in de omgeving van Herveld-Noord bekend (SAB, 2015).

De kleine modderkruiper prefereert stilstaande en langzaamstromende wateren met een goed ontwikkelde vegetatie en een dunne sliblaag. De soort wordt in allerlei type wateren aangetroffen (ook met weinig vegetatie) maar mijdt watergangen die dichtgegroeid zijn. De bittervoorn heeft een voorkeur voor langzaamstromend water met een diepte van minimaal 0,5m en een goed ontwikkelde vegetatie. Tevens is de aanwezigheid van zoetwatermosselen ten behoeve van de voortplanting essentieel. De grote modderkruiper prefereert kleinere ondiepe, stilstaande of langzaamstromende wateren met een goed ontwikkelde oever- en onderwatervegetatie. Tevens is er vaak sprake van kwel en een harde bodem met een stevige modderlaag.

De kavelsloten zijn per definitie ongeschikt voor bittervoorn en kleine modderkruiper. De sloten voldoen voor een deel aan het door de grote modderkruiper geprefereerde habitat. Echter gelet op het ontbreken van kwel, de geïsoleerde ligging, het ontbreken van waarnemingen in de directe omgeving (bij recente onderzoeken), ontbreken van meldingen bij schoningswerkzaamheden, tolerantie ten aanzien van waterkwaliteitsparameters (Van Beek, 2003) en het vanuit historisch perspectief onwaarschijnlijk leefgebied wordt de kans zeer klein geacht dat de soort voorkomt in de kavelsloten. Tevens blijft de zuidelijke kavelsloot behouden en is de noordelijke kavelsloot grotendeels droogstaand.

De Leigraaf is mogelijk in beperkte mate geschikt als leefgebied voor kleine modderkruiper. Tijdens het veldbezoek zijn geen zoetwatermosselen aangetroffen (vaak zichtbaar in watergang of op oever n.a.v. schoningswerkzaamheden). Daarnaast is in de watergang slechts in beperkte mate tot nauwelijks sprake van oevervegetatie. Door de voedselrijke omstandigheden ontstaan in de zomerperiode grote verschillen in de zuurstofconcentratie in het water. Zowel bittervoorn al kleine modderkruiper kunnen leven in zuurstofarme omstandigheden (De Lange & Van Emmerik, 2006; RVO, 2014). De aanwezigheid van deze soorten in de Leigraaf kan niet worden uitgesloten.

Per 1 januari 2017 wordt de Wet natuurbescherming van kracht. De bittervoorn en kleine modderkruiper zijn dan niet langer beschermd. Indien de werkzaamheden in 2016 worden uitgevoerd is aanvullend onderzoek en mogelijk ontheffing noodzakelijk. Aangezien de ruimtelijke procedure en de voorbereidende werkzaamheden ten aanzien van de ontwikkeling dusdanig veel tijd kost is een ontwikkeling voor 1 januari 2017 zeer onwaarschijnlijk zo niet onmogelijk. Effecten op beschermde vissen zijn te zijner tijd uitgesloten.

Insecten, libellen en ongewervelde

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelden aangetroffen. Op de locatie en in de directe omgeving zijn slechts enkele algemene of aangeplante vegetatie aangetroffen.

Het voorkomen van platte schijfhoren is niet bekend in de regio, de soort wordt vrijwel uitsluitend gevonden in wateren met veenbodems. In de sloten en Leigraaf en op de oevers groeien geen planten die relevant zijn voor bepaalde soorten libellen, juffers, vlinders of andere insecten. Tevens is er geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde terrestrische insecten. De omstandigheden op de locatie kunnen worden getypeerd als algemene voedselrijke omstandigheden. Een essentiële functie voor zwaardere en strik beschermde soorten is uitgesloten. Significante negatieve effecten op de soortgroep zijn uitgesloten.

Vogels

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek foeragerende, overvliegende en rustende vogels waargenomen. De vogelsoorten betreffen: kauw, houtduif, zwarte kraai, spreeuw, ekster, huismus (op belendend perceel), wilde eend en merel. Algemene en jaarrond beschermde nestlocaties zijn niet aangetroffen. In de solitaire en hogere bomen zijn geen nesten en/of holtes aangetroffen.

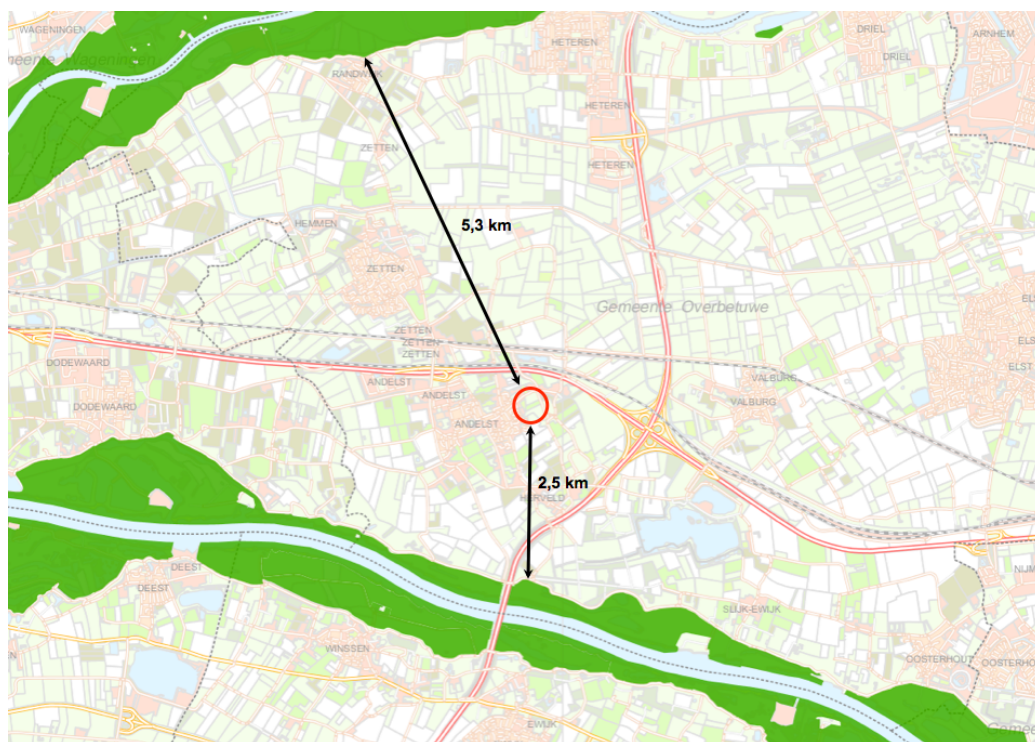
Een structuurrijk agrarisch gebied met hoogstambomen kan deel uitmaken van het leefgebied van steenuil en kerkuil. Op de gehele locatie zijn geen aanwijzingen gevonden dat deze hiervan gebruik maken. Krijtsporen op potentiële uitzichtposten en balken in toegankelijke c.q. open schuren ontbreken. Tevens zijn er geen braakballen, veren, of anderszins aangetroffen wat duidt op de (mogelijke) aanwezigheid van uilen. Op de locatie zijn tevens geen prooiresten of sporen gevonden van andere roofvogels.

De bomen, boomgaard, ruige hoekjes en oevers van de watergangen bieden voor algemene broedvogels geschikte nestgelegenheid. Vogels prefereren een (broed)locatie waar sprake is van voldoende rust, voedsel en beschutting. Bij het kappen of verwijderen van de vegetatie dient derhalve rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van broedgevallen. De werkzaamheden dienen bij voorkeur buiten het broedseizoen te worden opgestart of, indien dit niet mogelijk is, dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden maar betreft indicatief de periode 15 maart - 15 juli.

Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende: Natura 2000, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park, Nationaal Landschap of Ecologische Hoofdstructuur. Ten noorden en zuiden ligt het Natura2000 gebied 'Rijntakken' (figuur 3), dezelfde structuren maken deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (figuur 4). Op een afstand van 2,5 km ten zuiden van de planlocatie ligt het Natura2000 gebied 'Rijntakken'. De beoogde ontwikkeling zal een verkeersaantrekkende werking hebben en de woning leiden tot een toename in stikstofdepositie. Een toename in stikstofdepositie kan een effect sorteren op kwetsbare en gevoelige habitattypen. De verkeersaantrekkende werking is gemodelleerd op 337 voertuigbewegingen per etmaal (licht verkeer). Voor de woningen is uitgegaan van een Hr-ketel. Uit de Aeriuserkening is gebleken dat de ontwikkeling van de 59 woningen niet leidt tot een meldingsplicht of vergunningplicht ($<0,05$ mol/hectare) (Van Beek & Den Hertog, 2016).

De sloop en nieuwbouw leiden tot een tijdelijke toename in stikstofdepositie. Echter leert de ervaring dat het projecteffect bij soortgelijke en grotere projecten en kwetsbare habitats dat de stikstofdepositie onder de drempelwaarde van 0,05 mol/hectare blijft. Tevens geldt voor de overige effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot het Natura2000 gebied per definitie te groot is.

Figuur 3 De planlocatie (rood omcirkeld) ligt op een afstand van 2,5 km tot het Natura2000 gebied 'Rijntakken' (bron: flamingo.provld.nl).

Ten aanzien van het Gelders Natuurnetwerk geldt dat externe werking geen toetsingskader is. Bovendien zullen eventuele externe effecten niet optreden. Evenals bij het Natura2000 gebied 'Rijntakken' geldt dat de ontwikkeling plaatsvindt op grote afstand.

Figuur 4 De planlocatie (rood omcirkeld) maakt geen onderdeel uit van het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) of Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen) (bron: flamingo.provld.nl).

Conclusies

- In het plangebied of de directe omgeving daarvan komen beschermde diersoorten van de Flora- en faunawet voor. Het plangebied heeft, behoudens vleermuizen, kleine modderkruiper en bittervoorn, aannemelijk geen essentiële betekenis voor zwaarder en strikt beschermde soorten (tabel 2 & 3). Vleermuizen mogelijk gebruik van de locatie en Leigraaf (foerageergebied en vliegroute). De bomen, boomgaard en oevers zijn geschikt als broedlocatie voor algemene broedvogels.

Voor de thans licht beschermde soorten (Ff-wet, tab. 1) geldt vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen. Onder de Wet natuurbescherming geldt dat het aantasten van het leefgebied van deze soorten ontheffingsplichtig is. Voor deze 'overige soorten' geldt dat op provinciaal niveau mag worden bepaald in welke mate een soort beschermd moet worden. Naar verwachting worden voor deze algemene soorten nieuwe vrijstellingsbesluiten opgesteld.

De ruimtelijke ingrepen leiden behoudens vleermuizen, kleine modderkruiper, bittervoorn en broedvogels, slechts tot een tijdelijke verstoring van algemene voorkomende en licht beschermde soorten. Ten aanzien van broedvogels en foeragerende c.q. passerende vleermuizen dienen maatregelen te worden getroffen om effecten te voorkomen. Overige beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en conform de Flora- en faunawet worden niet verwacht.

Onder de huidige Ff-wet is het aantasten/vernietigen van het leefgebied van kleine modderkruiper en bittervoorn verboden en ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen ontheffingsplichtig. In de Wet natuurbescherming heeft de kleine modderkruiper geen beschermde status meer en behoeven behoudens de Algemene zorgplicht geen specifieke maatregelen te worden getroffen het is derhalve aanbevelingswaardig om het dempen c.q. vergraven van de sloten en Leigraaf uit te voeren vanaf 1 januari 2017.

- Mits gewerkt wordt zoals aanbevolen leiden de werkzaamheden niet tot overtreding van de Flora- en faunawet. Er hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet (art. 75) aangevraagd te worden.
- De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park, Nationaal Landschap of Ecologische Hoofdstructuur. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand en de energieuwiger woningen is van externe werking op omliggende Natura2000 gebieden geen sprake.

Aanbevelingen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) gefaseerd verwijderen. Dit om bodembewonende dieren de kans te geven in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur minimaal verlichten en hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel) en de werkzaamheden in de periode april-oktober tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes).

- De werkzaamheden opstarten/uitvoeren buiten het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli). Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige.
- Bij de inrichting van de planlocatie is het aanbevelingswaardig om de een goede landschappelijke inpassing te verzorgen en de aanwezige natuurwaarden te versterken. In de conceptuele inrichtingschets (deels zichtbaar in figuur 2) zijn bomenlanen, groenstroken en een bufferzone tussen het agrarische landschap en de projectlocatie voorzien. Tevens adviseren we om in de nieuwe bebouwing daar waar mogelijk maatregelen te treffen ten behoeve van kwetsbare gebouwbezonende soorten: vleermuizen, huismus en gierzwaluw (niet verplicht!). De beoogde inrichting zal wellicht tot een lichte verhoging van de biodiversiteit leiden (meer diverse habitats) maar zal vooral algemene en niet beschermde soorten faciliteren.

Literatuur

- De Lange, M.C. & W.A.M. van Emmerik, 2006. Kennisdocument bittervoorn *Rhodeus amarus*. Kennisdocument 15. Sportvisserij Nederland, Bilthoven.
- Bang, P. & P. Dahlström, 2005. Tierspuren. Fährten, Fraßspuren, Losungen, Gewölle und andere. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (ravn)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- RVO, 2014. Soortenstandaard kleine modderkruiper *Cobitis taenia*. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie EZ, Den Haag.
- SAB, 2015. Quick scan flora en fauna, realisatie woningen, Binnenstraat, gemeente Overbetuwe. Briefrapportage. SAB, Arnhem
- Twisk, P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker, 2010. Veldgids Europese Zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Zeist
- Van Beek, L. & C. den Hertog, 2016. Onderzoek Stikstof. Plangebied woningbouw Herveld. De Roever Omgevingsadvies, Schijndel
- Van Beek, G.C.W., 2003. Kennisdocument grote modderkruiper *Misgurnus fossilis*. Kennisdocument 1. Sportvisserij Nederland, Bilthoven

Geraadpleegde websites

www.flamingo.prvgld.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.telmee.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.waarneming.nl

We hopen u met deze rapportage voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'C.J. Blom', with a long horizontal flourish extending to the left.

Blom Ecologie,
ing. C.J. Blom

Bijlage 1 Fotografische impressie

© BLOM ECOLOGIE
KERKSTRAAT 4 - 4181 AB WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 De planlocatie is aan de oostzijde van Herveld-Noord en bestaat uit drie graslanden, een boomgaard en de Leigraaf.

Figuur 2 De beoogde ingreep bestaat uit de realisatie van 59 woningen, het omleggen van de Leigraaf en herinrichting van het terrein.

Figuur 3 De planlocatie is in de voorliggende periode intensief gebruikt. Met name door achterstallige onderhoud van de boomgaard is leefgebied ontstaan voor algemene fauna

Figuur 4 De te verleggen Leigraaf heeft steile oevers, er is nauwelijik sparke van (onder)watervegetatie en de waterkwaliteit is voedselrijk.